

Fremsat den 30. april 2014 af justitsministeren (Karen Hækkerup)

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejelov for Grønland

(Styrket indsats for kredsretterne m.v.)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, lov nr. 305 af 30. april 2008, som ændret ved lov nr. 1388 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 16 indsættes som *stk. 4*:

»Stk. 4. Som midlertidig kredsdommer kan derudover beskikkes en fast dommer eller fuldmægtig ved de almindelige danske domstole.«

2. I § 17, *stk. 3*, ændres »5 år« til: »8 år«.

3. I § 18, *stk. 2*, ændres »2 år« til: »5 år«.

4. I § 20, *stk. 3*, ændres »stk. 4 og 5« til: »stk. 4-6«.

5. I § 20 indsættes efter *stk. 5* som nyt stykke:

»Stk. 6. Hjælpedommere kan i særlige tilfælde meddeles beskikkelse til at foretage hovedforhandling.«

Stk. 6 og 7 bliver herefter *stk. 7 og 8*.

6. I § 20, *stk. 6, 3. pkt.*, der bliver *stk. 7, 3. pkt.*, ændres »3 år« til: »6 år«.

7. § 55 affattes således:

»§ 55. Kredsretterne er 1. instans for kriminalsager, jf. § 54, nr. 2, skiftesager, jf. § 54, nr. 3, sager om umyndiggørelse og værgemål, jf. § 54, nr. 4, faderskabssager, jf. § 54, nr. 5, ægteskabs- og forældremyndighedssager, jf. § 54, nr. 6, notarialforretninger, jf. § 54, nr. 11, og søforklaringer, jf. § 54, nr. 12, i det omfang sagerne ikke i medfør af lovgivningen er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans.«

8. I § 57 indsættes før *stk. 1* som nyt stykke:

»Retten i Grønland er 1. instans for civile retssager, jf. § 54, nr. 1, sager om prøvelse af administrativt bestemt fri-

hedsberøvelse, jf. § 54, nr. 7, sager om prøvelse af adoption uden samtykke, jf. § 54, nr. 8, sager om forbud, bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder, arrest, tvangssalg og prøvelse af fogedforretninger, jf. § 54, nr. 9, registreringsvirksomhed (tinglysning), jf. § 54, nr. 10, udmeldelse af syns- og skønsmænd uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan foretages af rigsombudsmanden, jf. § 54, nr. 13, optagelse af beviser, som ikke sker til brug for en verserede sag, jf. § 54, nr. 14, og andre sager, som i medfør af lovgivningen er henlagt til domstolene, jf. § 54, nr. 15.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter *stk. 2 og 3*.

9. I § 57, *stk. 1*, som bliver *stk. 2*, indsættes efter »behandler«: »derudover«.

10. Kapitel 22 ophæves.

11. I § 292, *stk. 3*, ændres »kredsretten på det sted, hvor den pågældende opholder sig« til: »Retten i Grønland«.

12. I § 293, *stk. 2*, og § 296, *stk. 2 og 3*, ændres »Kredsdommeren« til: »Retten«.

13. I § 295, *stk. 3, 2. pkt.*, og § 297, *1. pkt.*, ændres »kredsdommeren« til: »retten«.

14. I § 747, *stk. 1*, ændres »hidtil« til: »tidligere«, og »2016« ændres til: »2018«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2014.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 7-13, finder ikke anvendelse på sager, som er indbragt for kredsretterne inden lovens ikrafttræden, og som har været undergivet realitetsbehandling ved kredsretterne. På disse sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
 - 1.1. Lovforslagets baggrund
 - 1.2. Lovforslagets indhold
2. Gældende ret
 - 2.1. Den grønlandske retskredsstruktur
 - 2.1.1. Reformen af det grønlandske retsvæsen i 2010
 - 2.1.2. Kommunalreformen fra 2009
 - 2.1.3. Retskredsændringen fra 2013
 - 2.2. Kredsretterne
 - 2.2.1. Kredsdommerordningen
 - 2.2.2. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer eller hjælpedommer
 - 2.2.3. Særligt om behandlingen af visse inkassosager
3. Sagsbehandlingskapaciteten ved kredsretterne
 - 3.1. Rådet for Grønlands Retsvæsens overvejelser
 - 3.2. Midler til oprettelse af en task force
4. Justitsministeriets overvejelser
 - 4.1. Udnævnelse af personer med juridisk bachelor-eksamen som kredsdommer
 - 4.2. Overførelse af en række civile sager fra kredsretterne til Retten i Grønland
 - 4.3. Øget mulighed for midlertidig beskikkelse af tidligere kredsdommere mv.
 - 4.4. Udvidelse af mulighederne for at anvende hjælpedommere
 - 4.5. Mulighed for midlertidig beskikkelse af danske domstolsjurister
 - 4.6. Afskaffelse af inkassoprocessen
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder mv.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets baggrund

Det har gennem længere tid været meget vanskeligt at rekruttere faste, uddannede kredsdommere til de grønlandske kredsretter, idet kredsen af potentielle kredsdommere er meget lille. Rekrutteringsproblemerne har bl.a. medvirket til, at der i dag ligger et stort antal verserende sager ved kredsretterne (sagsbunkerne), som afventer domstolsbehandling.

Med virkning fra den 1. januar 2013 er antallet af retskredse i Grønland blevet reduceret fra 18 til 4, hvilket har til formål at skabe bedre rammer for at kunne rekruttere velkvalificerede, fuldtidsansatte kredsdommere og for at skabe fagligt udviklende miljøer med høj kvalitet i sagsbehandlingen og acceptable sagsbehandlingstider.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at der herudover er behov for at tage en række initiativer med henblik på at afhjælpe rekrutteringsproblemerne hos kredsretterne og få afviklet det store antal verserende sager, der i dag ligger hos kredsretterne (sagsbunkerne).

Det må endvidere lægges til grund, at kredsdommerne reelt ikke har tid til at behandle ret mange andre civile sager end familieretlige sager, og at kredsdommerne på den baggrund generelt kan have vanskeligt ved at opnå de nødvendige forudsætninger for at kunne afgøre civile tvister på de mangeartede lovgivningsområder, som civilretten dækker over, på et ønskeligt kvalitetsniveau.

Spørgsmålet om forholdene for de grønlandske kredsretter har – på anmodning fra justitsministeren – været drøftet af Rådet for Grønlands Retsvæsen i august 2013, der i den forbindelse er fremkommet med en række anbefalinger til nye initiativer, som har dannet grundlag for lovforslaget.

1.2. Lovforslagets indhold

Lovforslaget har til formål at gennemføre en række ændringer af retsplejeloven for Grønland med henblik på at nedbringe mængden af ophobede sager ved kredsretterne og sikre, at sager ved retterne i Grønland på sigt kan behandles inden for rimelige sagsbehandlingstider og med den fornødne kvalitet.

De ændringer, som foreslås gennemført, drejer sig overordnet om

- 1) obligatorisk værneting ved Retten i Grønland for alle civile sager, bortset fra navnlig en række familieretlige sager, faderskabssager og skiftesager,
- 2) øget mulighed for midlertidig beskikkelse af kredsdommere, herunder indførelse af mulighed for midlertidig beskikkelse af danske domstolsjurister, og
- 3) udvidelse af mulighederne for at anvende hjælpedommere.

Justitsministeriet finder, at der er behov for at tage en række initiativer med henblik på at nedbringe sagspakken ved de grønlandske kredsretter. Samtidig tillægger Justitsministeriet princippet om nærhed i den grønlandske retspleje central vægt. Bl.a. på den baggrund vil Justitsministeriet senest inden udgangen af 2017 bede Rådet for Grønlands Retsvæsen om at foretage en vurdering af kredsretternes forhold og erfaringerne med den foreslåede overførsel af de civile sager til Retten i Grønland. Justitsministeren vil endvidere bede rådet om at overveje, om der er grundlag for helt eller delvist at føre sagerne tilbage til kredsretterne.

2. Gældende ret

2.1. Den grønlandske retskredsstruktur

2.1.1. Reformen af det grønlandske retsvæsen i 2010

Folketinget vedtog i foråret 2008 en række lovforslag, der havde til formål at gennemføre en omfattende reform af det grønlandske retsvæsen, herunder en ny retsplejelov for Grønland (lov nr. 305 af 30. april 2008), som trådte i kraft den 1. januar 2010.

Reformen byggede i det væsentlige på anbefalingerne fra Den Grønlandske Retsvæsenkommission i betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen.

Baggrunden for nedsættelsen af kommissionen var navnlig, at det grønlandske samfund siden tilblivelsen af det hidtidige lovgrundlag for retsvæsenet havde gennemgået en markant udvikling. Samfundsforholdene var blevet mere komplicerede bl.a. i takt med, at befolkningen i stigende grad var blevet koncentreret i byerne, og at der havde været en intensiv udvikling af erhvervslivet. Bl.a. disse sociale forandringer førte til, at forudsætningerne for den hidtidige indretning af det grønlandske retsvæsen havde ændret sig væsentligt.

Reformen sigtede således mod at gøre den grønlandske retsplejeordning mere tidssvarende og i stand til at imødekomme kravene fra det moderne grønlandske samfund. Den nye retsplejeordning blev udformet med udgangspunkt i reglerne i den danske retsplejelov, dog således at der i væsentlig grad blev taget hensyn til de grønlandske forhold.

Begrundelsen for, at Grønland i sin tid fik sin egen retsplejelov, var et ønske om at få et system, der passede til et særdeles stort geografisk område med en lille og meget spredt befolkning. Ønsket var også, at alle borgere, danske som grøn-

landske, skulle ligestilles, og at alle skulle kunne forstå retshandlingerne sprogligt og indholdsmæssigt. Der blev derfor i alle de daværende kommuner oprettet en kredsret, hvor afgørelserne skulle træffes af personer, der tilhørte lokalsamfundet, dvs. af lægfolk.

I forbindelse med reformen blev den hidtidige retskredsstruktur i Grønland bibeholdt, således at den oprindelige opdeling i 18 retskredse fastlagt med udgangspunkt i de grønlandske kommunegrænser blev videreført.

2.1.2. Kommunalreformen fra 2009

Med landstingslov nr. 15 af 5. december 2008 om Grønlands inddeling i landsdele og kommuner blev de hidtidige 18 kommuner i Grønland sammenlagt til 4 nye storkommuner. Kommunesammenlægningen trådte i kraft den 1. januar 2009.

2.1.3. Retskredsendringen fra 2013

I forbindelse med høringen over lovforslaget bag reformen af det grønlandske retsvæsen i 2010 oplyste Grønlands selvstyre på baggrund af udtalelser fra landsdommeren i Grønland, Kredsdommerforeningen og Politimesteren i Grønland, at disse myndigheder fandt, at en form for regionalisering af retskredse ville være hensigtsmæssig.

Justitsministeriet tilkendegav på den baggrund, at ministeriet ville anmode Rådet for Grønlands Retsvæsen (etableret som led i reformen af det grønlandske retsvæsen, jf. § 742 i den grønlandske retsplejelov) om som sin første opgave at overveje, om der i lyset af de modsatrettede hensyn, der gør sig gældende, var anledning til at gennemføre en yderligere regionalisering, som ville indebære færre retskredse. Der henvises til pkt. 5.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 34 (Folketingsåret 2007-08 (2. samling)).

Rådet for Grønlands Retsvæsen fandt det efter en samlet vurdering rigtigst, at man som opfølgning på den grønlandske kommunalreform med etablering af 4 nye storkommuner tog skridtet fuldt ud og gennemførte en regionalisering også af de grønlandske kredsretter. Rådet fandt således, at der burde tages skridt til at ændre den grønlandske retsplejelov med henblik på etablering af 4 nye kredsretter svarende til de 4 grønlandske storkommuner.

Ved lov nr. 1388 af 23. december 2012 om ændring af retsplejelov for Grønland (Ændring af retskredse i Grønland m.v.) blev de tidligere 18 retskredse i Grønland herefter erstattet af 4 nye kredse, som er fastlagt med udgangspunkt i den nuværende kommuneinddeling i Grønland.

Baggrunden for ændringen var, at en reduktion af antallet af retskredse fra 18 til 4 fandtes at ville indebære en faglig og kompetencemæssig styrkelse af kredsretterne og kredsdommerne, idet der ved at samle kredsdommerne i storkredse kunne skabes grundlag for at etablere et stærkt, inspirerende og udviklende fagligt miljø blandt kredsdommerne. Retskredsreformen indebærer således, at kredsdommerne i stedet

for at sidde hver for sig i de enkelte grønlandske byer kan sidde samlet med mulighed for at udveksle og indsamle viden og erfaring fra hinanden.

Hensigten med regionaliseringen af retskredsene var således bl.a. at gøre det lettere at rekruttere velkvalificerede, fuldtidsansatte kredsdommere og skabe høj kvalitet i sagsbehandlingen samt acceptable sagsbehandlingstider.

Den nærmere fastlæggelse af de grønlandske retskredse fremgår af bekendtgørelse nr. 1428 af 23. december 2012 om Grønlands inddeling i retskredse.

2.2. Kredsretterne

2.2.1. Kredsdommerordningen

2.2.1.1. Efter § 1 i retsplejelov for Grønland er de almindelige domstole kredsretterne, Retten i Grønland, Grønlands Landsret og Højesteret.

Domstolenes opgaver og kompetence er ifølge lovens § 54 at behandle

- 1) civile retssager,
- 2) kriminalsager,
- 3) skiftesager,
- 4) sager om umyndiggørelse og lavværgemål,
- 5) faderskabssager,
- 6) ægteskabs- og forældremyndighedssager,
- 7) sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse,
- 8) sager om prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke,
- 9) sager om forbud, bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder, arrest, tvangssalg og prøvelse af fogedforretninger,
- 10) registreringsvirksomhed (tinglysning),
- 11) notarialforretninger,
- 12) søforklaringer,
- 13) udmeldelse af syns- og skønsmænd uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan foretages af rigsombudsmanden,
- 14) optagelse af beviser, som ikke sker til brug for en verserende retssag, og
- 15) andre sager, som i medfør af lovgivningen er henlagt til domstolene.

Kredsretterne er første instans for alle sager, der ikke ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til Retten i Grønland som første instans, jf. § 55 i retsplejelov for Grønland.

Retten i Grønland behandler de sager, som ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til denne domstol som første instans, jf. lovens § 57, stk. 1. Ifølge § 57, stk. 2, behandler Retten i Grønland endvidere de sager, som i medfør af § 56 i retsplejelov for Grønland er henvist fra kredsretterne. Ifølge § 56 skal kredsdommeren henvise en sag til behandling ved Retten i Grønland, hvis 1) sagen angår særlig vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål, 2)

sagen er af principiel karakter, eller 3) sagen har særlig indgribende betydning for en part (gælder dog ikke for kriminalsager).

Det fremgår af § 202 i retsplejelov for Grønland, at parterne i civile sager kan aftale, at en retssag, som hører under Retten i Grønland, skal behandles af kredsretten. Kredsretten kan dog uanset sådan en aftale henvise sagen til Retten i Grønland efter lovens § 56.

Retten i Grønland har i medfør af § 6, stk. 1, i retsplejelov for Grønland hovedtingsted i Nuuk. Retten kan dog i nødvendigt omfang sættes også på kredsretternes tingsteder. Retten i Grønland kan efter § 6, stk. 2, beslutte at sætte retten uden for de sædvanlige tingsteder.

Grønlands Landsret behandler de sager, der er afgjort af en kredsret eller af Retten i Grønland som første instans, og som kan indbringes for landsretten som anden instans efter reglerne i retsplejelov for Grønland. Ligesom Retten i Grønland har Grønlands Landsret hovedtingsted i Nuuk, men også landsretten kan i nødvendigt omfang sættes på kredsretternes tingsteder, jf. § 8, stk. 1, i retsplejelov for Grønland. Endvidere kan også Grønlands Landsret beslutte at sætte retten uden for de sædvanlige tingsteder, jf. § 8, stk. 2, jf. § 6, stk. 2.

Højesteret behandler sager, der er afgjort af Grønlands Landsret som anden instans, og som med Procesbevillingsnævnets tilladelse kan indbringes for Højesteret som tredje instans efter reglerne i retsplejelov for Grønland.

2.2.1.2. Hver kredsret består af en eller flere kredsdommere. Samme person kan udnævnes som kredsdommer for flere kredsretter ad gangen. Ved afgørelsen heraf skal der ud over sagsantallet lægges betydelig vægt på, om kredsens egenart og de trafikale forhold gør en sådan ordning forsvarlig.

Både dommeren ved Retten i Grønland og landsdommeren ved Grønlands Landsret samt fuldmægtige ved de to domstole skal have bestået juridisk kandidateksamen. Et tilsvarende krav gælder ikke for kredsdommerne, og den grønlandske retsplejeordning har siden indførelsen været kendetegnet ved, at kredsretterne er rene lægmandsdomstole.

2.2.1.3. Forud for reformen af det grønlandske retsvæsen i 2010 blev hvervet som kredsdommer varetaget som deltidsbeskæftigelse og uden krav om særlige uddannelsesmæssige kvalifikationer.

For at sikre den væsentlige faglige styrkelse af kredsretterne, som der fandtes at være behov for, blev der imidlertid med reformen indført regler om, at kredsdommerne skal gennemgå en særlig kredsdommeruddannelse, og at de herefter skal ansættes i faste stillinger.

I overensstemmelse hermed følger det af § 12, stk. 2, i retsplejeloven for Grønland, at endelig udnævnelse som kredsdommer først kan ske, når vedkommende efter ansættelse

som kandidat til en kredsdommerstilling har gennemgået en særlig kredsdommeruddannelse.

Uddannelseskravet kan i særlige tilfælde fraviges, jf. stk. 3.

Kredsdommerne skal være uberygtede og opfylde betingelserne for valgret til kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 12, stk. 1. Ved ansættelse af kandidater til kredsdommerstillinger og ved udnævnelse af kredsdommere skal der ud over personlige og faglige kvalifikationer lægges vægt på, om den pågældende har kendskab til de lokale forhold i retskredsen, jf. § 12, stk. 4.

Som eksempel på tilfælde, hvor der kan være grundlag for at fritage en person helt eller delvis fra kravet om uddannelse, er i forarbejderne til § 12 nævnt, at den pågældende har bestået juridisk embedseksamen. Det nævnes samtidig, at det i praksis formentlig vil følge af kravet om lokalkendskab i stk. 4, at det som udgangspunkt alene kommer på tale at udnævne en grønlandssproget jurist som kredsdommer.

Kredsdommere udnævnes af Domstolsstyrelsen efter indstilling fra Dommerrådet, jf. lovens § 10, stk. 1, nr. 2.

Udnævnte kredsdommere ansættes i faste stillinger som tjenestemænd.

Ansættelsen som tjenestemand i Grønland sker i henhold til reglerne i lov om statens tjenestemænd i Grønland, jf. lov nr. 574 af 5. august 1991 som ændret ved lov nr. 51 af 23. december 2004.

2.2.2. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer eller hjælpedommer

2.2.2.1. Forud for reformen indebar kredsdommerordningen, at hvervet som kredsdommer var et borgerligt ombud, og de fleste kredsdommere havde et andet arbejde ved siden af.

Som anført ovenfor under pkt. 2.2.1.3 indebar reformen bl.a., at kredsdommere nu skal gennemgå en særlig kredsdommeruddannelse og herefter ansættes i faste stillinger.

Der forventedes dog ved gennemførelsen af reformen, at der ville forløbe noget tid efter reformens ikrafttræden den 1. januar 2010, før der var et tilstrækkeligt antal uddannede kredsdommere til, at samtlige faste kredsdommerstillinger kunne besættes. Derfor fandtes det nødvendigt at lade hidtidige kredsdommere, der ikke ønskede ansættelse i en fast stilling, fortsætte deres kredsdommergerning i en overgangsperiode.

På den baggrund findes der i § 747 i retsplejeloven for Grønland en overgangsbestemmelse om midlertidig beskikkelse af personer, som forud for den 1. januar 2010 virkede som kredsdommere, og som i øvrigt er uberygtede og opfylder betingelserne for valgret til kommunalbestyrelsen.

En person, der tidligere har virket som kredsdommer, og som er beskikket som midlertidig kredsdommer efter bestemmelsen i § 747, vil kunne virke som kredsdommer, ind-

til en fast kredsdommer udnævnes i stillingen, eller en kredsdommerkandidat beskikkes som midlertidig kredsdommer, jf. bestemmelsens stk. 2.

I sin oprindelige form indebar bestemmelsen endvidere, at personer, som forud for ikrafttrædelsen af den nye retsplejelov for Grønland den 1. januar 2010 havde virket som kredsdommere, kunne beskikkes som midlertidige kredsdommere i indtil 3 år fra ikrafttrædelsesdatoen.

Samtidig med retskredsændringen i 2013 blev overgangsordningen forlænget, således at den nu løber til den 1. januar 2016. Bestemmelsen giver fortsat kun mulighed for midlertidig beskikkelse af personer, der virkede som kredsdommere op til overgangsordningens ikrafttræden den 1. januar 2010.

Baggrunden for forlængelsen var, at det har vist sig meget vanskeligt at rekruttere faste kredsdommere, som har gennemgået den særlige kredsdommeruddannelse. Herom henvises nærmere til pkt. 3 nedenfor.

2.2.2.2. Ud over denne særlige overgangsordning findes der i retsplejeloven for Grønland også en række almindelige bestemmelser om midlertidig beskikkelse som kredsdommer.

Midlertidig beskikkelse som kredsdommer meddeles af dommeren ved Retten i Grønland, jf. lovens § 16, stk. 1. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer forudsætter, at den, der beskikkes, har tilsvarende kvalifikationer som en udnævnt kredsdommer.

På den baggrund kan udnævnte kredsdommere og fuldmægtige ved Retten i Grønland således i medfør af lovens § 16, stk. 2, midlertidigt beskikkes som kredsdommere, ligesom en kandidat til en kredsdommerstilling kan beskikkes som midlertidig kredsdommer, når den pågældende har gennemgået en grundlæggende del af kredsdommeruddannelsen, eller når vedkommende er blevet fritaget for kredsdommeruddannelsen, jf. § 16, stk. 3.

Efter § 17, stk. 1, kan der meddeles *midlertidig beskikkelse som kredsdommer*, når det er nødvendigt ved ledighed i en stilling eller ved en fast kredsdommers forfald. Den midlertidige beskikkelse bortfalder, når den ledige stilling besættes, eller forfaldsgrunden ophører med at bestå, jf. § 17, stk. 4, og en stilling som kredsdommer kan i intet tilfælde holdes midlertidigt besat i mere end 5 år, jf. § 17, stk. 3.

Herudover kan der meddeles beskikkelse som *yderligere kredsdommer* ved en kredsret, når kredsrettens forhold tilsiger det, eller når uddannelsesmæssige hensyn taler for det, jf. § 18, stk. 1. Denne bestemmelse giver således bl.a. mulighed for midlertidigt at beskikke yderligere en kredsdommer, hvis arbejdsmængden ved en kredsret tilsiger det. Midlertidig beskikkelse som yderligere kredsdommer kan i intet tilfælde meddeles ud over et tidsrum af 2 år, jf. § 18, stk. 2.

Midlertidig beskikkelse som kredsdommer, herunder af fuldmægtige ved Retten i Grønland, kan således bl.a. ske

med henblik på at nedbringe antallet af verserende sager i en periode, hvor der er større sagspukler, der skal afvikles, jf. herved adgangen til at udnævne yderligere kredsdommere i § 17.

Herudover findes der også i lovens § 20 en bestemmelse om midlertidig beskikkelse som *hjælpedommer*. Det følger af denne bestemmelse, at der kan ske midlertidig beskikkelse som hjælpedommer, når det er nødvendigt ved ledighed i en stilling eller ved en kredsdommers forfald, og det ikke har været muligt at beskikke en midlertidig kredsdommer.

Mens der for både udnævnte og midlertidige kredsdommere gælder et uddannelseskraav (som der dog kan dispenseres fra), gælder der for hjælpedommerne ingen uddannelseskraav.

Muligheden for at beskikke hjælpedommere hænger sammen med de uddannelseskraav, som gælder for kredsdommerne. Det fremgår således af forarbejderne til § 20, at det på grund af uddannelseskraavene kan frygtes, at kredsdommerstillinger i visse perioder kan være ubesatte, og for at sikre, at visse mindre sager eller hastende sager i sådanne tilfælde alligevel kan blive behandlet, giver bestemmelsen hjemmel til at beskikke hjælpedommere.

Det fremgår af forarbejderne, at en meget væsentlig personlig og faglig kvalifikation for en hjælpedommer består i, at den pågældende både forstår, taler og skriver grønlandsk og dansk. Det er endvidere forudsat, at der herudover vil blive lagt vægt på et eventuelt forudgående kendskab til retssystemet, eksempelvis som følge af tidligere funktion som kredsdommer, domsmand eller retssekretær.

§ 20, stk. 4 og 5, i retsplejelov for Grønland indeholder en nærmere opregning af de sager, som en hjælpedommer navnlig kan beskikkes til at behandle. Kendetegnende for de pågældende sagstyper er, at der er tale om mindre, ukomplicerede sager eller sager af hastende karakter.

Ifølge § 20, stk. 4, kan hjælpedommere navnlig meddeles beskikkelse til at behandle faderskabssager, skiftesager og notarialforretninger.

Hjælpedommere, der har gennemgået et undervisningsmodul om kriminalprocessuelle tvangsindgreb under kredsdommeruddannelsen, kan endvidere ifølge § 20, stk. 5, meddeles beskikkelse til bl.a. at behandle

- spørgsmål om beskikkelse af en forsvarer, udenretlig rådgiver eller stedlig medhjælper,
- spørgsmål om beskikkelse af en bisidder til forurettede,
- spørgsmål om tilbageholdelse,
- spørgsmål om tvangsindgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, legemsindgreb og ransagning, og
- spørgsmål om andre tvangsindgreb under efterforskning.

Beskikkelse som hjælpedommer ved den samme kredsret kan ifølge § 20, stk. 6, højst ske for 3 år i alt.

2.2.3. Særligt om behandlingen af visse inkassosager

Afsnit VIII i retsplejelov for Grønland indeholder bestemmelser om tvangsfuldbyrdelse.

Herunder følger det af lovens § 597, stk. 1, at opgaven med at fuldbyrde civile pengekrav i en lang række tilfælde påhviler kredsretterne. Det gælder bl.a. tvangsfuldbyrdelse, som sker på grundlag af domme afsagt af domstolene i Grønland, jf. § 598, stk. 1, nr. 1, i retsplejeloven for Grønland.

I lovens kapitel 22 om behandling af inkassosager findes bestemmelser om en særligt smidig behandling af retssager om pengekrav, hvor sagsøger med henblik på tvangsfuldbyrdelse i stævningen angiver, at det ikke forventes, at sagsøgte har indsigelser mod kravet eller vil gøre modkrav gældende.

Denne særlige inkassoproces omfatter således alle ikke-tvistige sager om inddrivelse af pengekrav, hvor kreditor ønsker tvangsfuldbyrdelse i umiddelbart forlængelse af domsafsigelsen. Disse sager omfatter altså både en civil retssag og i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen en fuldbyrdelse af dommen som beskrevet nedenfor.

Det følger af § 264 i retsplejeloven for Grønland, at sådanne sager anlægges ved indlevering af stævning til den kredsret, hvor sagsøgte har værneting.

Efter lovens § 265, stk. 1, forkyndes stævningen for sagsøgte. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en svarskriftblanket og en vejledning om, hvad sagsøgte inden for en angiven frist skal foretage sig for at varetage sine interesser i sagen.

Ved forkyndelsen tilsiges sagsøgte til at møde, i almindelighed personligt, i fogedretten (medmindre fogedforretning skal afvises efter den såkaldte ”fredningsregel”), og det pålægges sagsøgte at indlevere et svarskrift inden en af retten fastsat frist, jf. § 265, stk. 2.

Hvis sagsøgte ikke inden fristens udløb indleverer svarskrift til retten, afsiger kredsretten i medfør af § 266, stk. 1, 1. pkt., udeblivelsesdom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand, i det omfang denne findes begrundet ved det, der er anført i stævningen. Skønnes sagsøgte ude af stand til på fyldestgørende måde at formulere sig skriftligt i sagen, indkaldes sagsøgte til et mundtligt forberedende møde, jf. § 266, stk. 1, 2. pkt.

Hvis kredsretten afsiger udeblivelsesdom, sender retten en udskrift af dommen til parterne. Det samme gælder, hvis retten afsiger erkendelsesdom på et forberedende møde som nævnt i § 266, stk. 1, 2. pkt.

Sagsøgers krav kan herefter tvangsfuldbyrdes uden særskilt anmodning herom, og dommen kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i dommen. Dette følger af § 266, stk. 2.

Hvis kredsretten ikke afsiger udeblivelsesdom eller erkendelsesdom, sker den videre behandling af sagen ved retten

efter de almindelige regler om behandling af civile sager, jf. § 266, stk. 3.

En stævning, som fører til dom efter den ovenfor beskrevne inkassoprocedure, sidestilles i medfør af § 267 med en anmodning om tvangsfuldbyrdelse ved fastlæggelse af rækkefølgen mellem flere udlæg.

Hvor ikke andet følger af reglerne om inkassoprocessen i kapitel 22, anvendes de almindelige regler om behandling af civile sager, herunder om tvangsfuldbyrdelse, jf. § 263, 2. pkt. Kapitel 22 indeholder således en udtømmende regulering af inkassoprocessen, men i det omfang der ikke i disse bestemmelser er fastsat særlige regler, finder de almindelige civilprocessuelle og fagedprocessuelle regler i retsplejeloven for Grønland anvendelse.

3. Sagsbehandlingskapaciteten ved kredsretterne

3.1. Rådet for Grønlands Retsvæsens overvejelser

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2.1.3, blev retskredsstrukturen i Grønland ændret med virkning fra den 1. januar 2013, således at de tidligere 18 retskredse blev erstattet af 4 nye retskredse, som er fastlagt med udgangspunkt i de nuværende grønlandske kommunegrænser.

I et høringsvar vedrørende lovforslaget bag retskredsændringen anførte Grønlands Landsret og Retten i Grønland bl.a., at der er betydelige vanskeligheder med at kunne rekruttere det nødvendige antal faste kredsdommere, der har gennemgået den særlige kredsdommeruddannelse, idet kredsen af potentielle kredsdommere er meget lille.

På baggrund af høringsvaret anmodede Justitsministeriet herefter Rådet for Grønlands Retsvæsen om, at det i lyset af erfaringerne med den nye retskredsstruktur overvejedes, om de nævnte rekrutteringsproblemer efter rådets opfattelse måtte give anledning til yderligere initiativer, og hvilke initiativer der i givet fald kunne peges på.

Rådet for Grønlands Retsvæsen har på den baggrund overvejet spørgsmålet nærmere. Rådet har i den forbindelse tilkendegivet, at problemerne ved kredsretterne i Grønland kan opdeles i to led:

- a) problemer med løbende behandling af sagerne, som de modtages,
- b) problemer med bekæmpelse af sagsbunker.

Rådets overvejelser har baseret sig på oplysninger om, at der ligger et meget stort antal verserende sager ved kredsretterne, og at kredsdommerne reelt ikke har tid til at behandle ret mange andre civile sager end familieretlige sager, ligesom kredsdommerne kan have vanskeligt ved at opnå de nødvendige forudsætninger for at kunne afgøre civile tvister på de mangeartede lovgivningsområder, som civilretten dækker over, på et ønskeligt kvalitetsniveau.

Rådet har på den baggrund fremsat en række anbefalinger, som vil kunne medvirke til på kortere eller længere sigt at

stabilisere og nedbringe sagsbunker og sagsbehandlingstider ved kredsretterne.

Herunder har rådet anbefalet, at det sikres, at personer med juridisk bachelor-eksamen gennem en dispensation fra uddannelseskrauet i § 12, stk. 2, i retsplejeloven for Grønland kan udnævnes som kredsdommer, forudsat at den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne herfor (pkt. 4.1 nedenfor).

Herudover har rådet fremsat anbefalinger om gennemførelsen af fire tiltag, som kræver ændringer af retsplejeloven for Grønland. Det drejer sig om

- 1) obligatorisk værneting ved Retten i Grønland for alle civile sager, bortset fra navnlig familieretlige sager, faderskabssager og skiftesager (anbefalet af et flertal) (pkt. 4.2 nedenfor),
- 2) øget mulighed for midlertidig beskikkelse af tidligere kredsdommere mv. (pkt. 4.3 nedenfor),
- 3) udvidelse af mulighederne for at anvende hjælpedommere (pkt. 4.4 nedenfor) og
- 4) oprettelse af en task force bestående af bl.a. danske domstolsjurister, der skal bistå med at nedbringe sagsbunkerne ved kredsretterne (pkt. 3.2 og 4.5 nedenfor).

3.2. Midler til oprettelse af en task force

I november 2013 blev det i overensstemmelse med anbefaling nr. 4 besluttet at afsætte 20 mio. kr. til bl.a. oprettelse af en task force bestående af bl.a. danske domstolsjurister med henblik på at nedbringe mængden af civile sager og kriminalsager ved kredsretterne i Grønland til et niveau, hvor sagerne kan behandles inden for en rimelig frist.

Det findes således nødvendigt at yde kredsretterne bistand i form af bl.a. hjælp fra medarbejdere og domstolsjurister fra de danske byretter, og dette vil kunne ske ved oprettelsen af en task force, der sendes til Grønland for i intensive forløb målrettet at behandle på forhånd udvalgte sager, der egner sig til behandling af danske jurister uden forudgående kendskab til lokale forhold og til det grønlandske sprog.

Der er afsat 5 mio. kr. i 2014, 8 mio. kr. i 2015 og 7 mio. kr. i 2016 til denne ekstraordinære indsats.

En forudsætning for oprettelsen af den pågældende task force er, at danske domstolsjurister i henhold til retsplejeloven for Grønland kan beskikkes som midlertidige kredsdommere (pkt. 4.5 nedenfor).

4. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3, er der et påtrængende behov for at stabilisere og nedbringe sagsbunker og sagsbehandlingstider ved kredsretterne i Grønland.

Justitsministeriet finder det nødvendigt, at der nu iværksættes en række effektive tiltag med henblik på at nedbringe mængden af ophobede sager ved kredsretterne og med henblik på at sikre, at sager ved retterne i Grønland på længere

sigt kan behandles inden for rimelige sagsbehandlingstider og med den fornødne kvalitet.

Justitsministeriet kan i den forbindelse tilslutte sig anbefalingerne fra Rådet for Grønlands Retsvæsen. Med lovforslaget lægges således op til at foretage de ændringer af retsplejeloven for Grønland, som er nødvendige for, at rådets anbefalinger kan gennemføres.

4.1. Udnævnelse af personer med juridisk bachelor-eksamen som kredsdommer

Dommeren ved Retten i Grønland har oplyst, at der i det grønlandske samfund i vid udstrækning er praksis for at ansætte bachelorer og ikke (kun) kandidater i fuldmægtigstillinger.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at en juridisk bachelor-eksamen efter omstændighederne vil kunne træde i stedet for den særlige kredsdommeruddannelse.

Endelig udnævnelse som kredsdommer kan som udgangspunkt først ske, når vedkommende efter ansættelse som kandidat til en kredsdommerstilling har gennemgået en særlig kredsdommeruddannelse, jf. pkt. 2.2.1.3.

Kravet om den særlige kredsdommeruddannelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, eksempelvis hvis den pågældende har bestået juridisk embedseksamen (cand.jur.).

Der er ikke efter § 12, stk. 2, i retsplejeloven for Grønland eller i forarbejderne hertil noget til hinder for, at en person med en juridisk bachelor-eksamen gennem en dispensation fra uddannelseskravet udnævnes som kredsdommer. Det afgørende er således, om den pågældende gennem sin uddannelse må antages at have opnået juridiske kvalifikationer, som svarer til uddannelseskravet for en kredsdommer.

Det forudsættes herefter med forslaget, at en person med en juridisk bachelor-eksamen efter en konkret vurdering vil kunne udnævnes som kredsdommer, hvis den pågældende er blevet fritaget for kredsdommeruddannelseskravet, og vedkommende i øvrigt opfylder betingelserne for at blive udnævnt som kredsdommer.

Kravet om, at der ved udnævnelse af kredsdommere bl.a. skal lægges vægt på, om den pågældende har kendskab til de lokale forhold i retskredsen, vil formentlig føre til, at alene grønlandsksprogede personer vil kunne komme i betragtning som kredsdommer med en bachelor i jura.

Det bemærkes, at Rådet for Grønlands Retsvæsen har anbefalet, at det skal sikres, at juridiske bachelorer anvendes som midlertidige kredsdommere.

4.2. Overførelse af en række civile sager fra kredsretterne til Retten i Grønland

4.2.1. Som anført ovenfor finder Justitsministeriet det nødvendigt at sikre, at mængden af ophobede sager ved kredsretterne nedbringes, og at sager ved retterne i Grønland på

sigt kan behandles inden for rimelige sagsbehandlingstider og med den fornødne kvalitet.

Det foreslås på den baggrund, at en række af domstolenes opgaver og kompetencer, jf. § 54 i retsplejelov for Grønland, som i dag henhører under kredsretterne i 1. instans, fremover vil skulle varetages af Retten i Grønland i 1. instans.

De sager, som foreslås bibeholdt ved kredsretterne, er

- kriminalsager, jf. § 54, nr. 2,
- skiftesager, jf. § 54, nr. 3,
- sager om umyndiggørelse og værgemål, jf. § 54, nr. 4,
- faderskabssager, jf. § 54, nr. 5,
- ægteskabs- og forældremyndighedssager, jf. § 54, nr. 6,
- notarialforretninger, jf. § 54, nr. 11,
- søforklaringer, jf. § 54, nr. 12.

De sager, som foreslås overført fra kredsretterne til Retten i Grønland, er

- civile retssager, jf. § 54, nr. 1,
- sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, jf. § 54, nr. 7,
- sager om prøvelse af adoption uden samtykke, jf. § 54, nr. 8,
- sager om forbud, bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder, arrest, tvangssalg og prøvelse af fogedforretninger, jf. § 54, nr. 9,
- registreringsvirksomhed (tinglysning), jf. § 54, nr. 10,
- udmeldelse af syns- og skøns mænd uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan foretages af rigsombudsmanden, jf. § 54, nr. 13,
- optagelse af beviser, som ikke sker til brug for en verserende sag, jf. § 54, nr. 14, og
- andre sager, som i medfør af lovgivningen er henlagt til domstolene, jf. § 54, nr. 15.

4.2.2. Forslaget er udtryk for en afvejning mellem flere modsatrettede hensyn.

Den grønlandske retsplejeordning har traditionelt været kendetegnet ved et nærhedsprincip, som sikrer, at borgerne i Grønland så vidt muligt har en let og tilgængelig adgang til domstolene. De særlige geografiske forhold indebærer, at nærhedsprincippet får en særlig betydning med henblik på at søge at undgå, at borgerne skal rejse uforholdsmæssigt langt for at få adgang til domstolene. Samtidig er det med de store afstande mv. ikke muligt fuldt ud at gennemføre et nærhedsprincip overalt i Grønland.

Justitsministeriet finder, at nærhedsprincippet i videst muligt omfang bør opretholdes med henblik på fortsat at sikre borgerne en let adgang til domstolene. Samtidig oplever retsvæsenet i Grønland med den nuværende ordning betydelige rekrutterings- og fastholdelsesproblemer, når det gælder personalet i kredsretterne, herunder kredsdommerne. Hertil kommer, at det grønlandske samfund har været igennem og fortsat står midt i en rivende udvikling, som har nødvendiggjort en mere omfattende og kompliceret lovgivning, hvilket

selvesagt stiller større krav til det grønlandske retsvæsen for fortsat at sikre borgerne en hurtig og kompetent domstolsbehandling på et højt fagligt niveau.

Som anført ovenfor under pkt. 3.1 har Rådet for Grønlands Retsvæsen, anbefalet en række tiltag med henblik på at nedbringe det store antal verserende, ubehandlede sager ved kredsretterne. Som videre anført er der peget på at kredsdommerne reelt ikke har tid til at behandle ret mange andre civile sager end familieretlige sager, ligesom kredsdommerne generelt kan have vanskeligt ved at opnå de nødvendige forudsætninger for at kunne afgøre civile tvister på de mangeartede lovgivningsområder, som civilretten dækker over, på et ønskeligt kvalitetsniveau.

Det bemærkes, at den opgørelse over verserende sager, der forelå for Rådet for Grønlands Retsvæsen, efterfølgende er blevet nedjusteret på baggrund af en kontroloptælling. Justitsministeriet finder imidlertid fortsat, at der er behov for at iværksætte en række initiativer med henblik på at nedbringe sagspakken ved de grønlandske kredsretter, idet der samlet set verserer et stort antal sager ved de grønlandske kredsretter.

Efter en samlet afvejning kan Justitsministeriet herefter tilslutte sig anbefalingen fra Rådet for Grønlands Retsvæsens flertal om, at alle civile sager, bortset fra navnlig en række familieretlige sager, faderskabssager og skiftesager, fremover behandles af Retten i Grønland i 1. instans.

Forslaget indebærer ikke alene, at fremtidige sager vil skulle anlægges ved Retten i Grønland. Det indebærer også, at de verserende, ubehandlede sager, som i dag ligger ved kredsretterne (sagsbunkerne), og som er omfattet af Retten i Grønlands fremtidige saglige kompetence, skal overflyttes til og behandles af Retten i Grønland. Det gælder dog kun for sager, som ikke har været undergivet nogen form for realitetsbehandling ved kredsretterne. Sager, som ved ikrafttrædelsen allerede har været undergivet realitetsbehandling ved kredsretterne, vil således skulle færdigbehandles her, også selv om sager af den pågældende karakter i øvrigt vil falde ind under Retten i Grønlands fremtidige saglige kompetence.

Justitsministeriet bemærker, at dommeren ved Retten i Grønland har tilsluttet sig forslaget og tilkendegivet, at Retten i Grønland har kapacitet til at påtage sig behandlingen af disse sager, idet der dog i den forbindelse samtidig henvises til pkt. 4.5 nedenfor.

4.2.3. Kredsretternes opgaver vil herefter først og fremmest bestå i at behandle kriminalsager, familieretlige sager, faderskabssager og skiftesager i 1. instans.

Kredsretterne vil fortsat skulle henvise særligt vanskelige, principielle eller indgribende sager til Retten i Grønland efter reglerne i § 56 i retsplejelov for Grønland, som foreslås opretholdt uændret.

En sådan fordeling af opgaverne mellem kredsretterne og Retten i Grønland vil efter Justitsministeriets opfattelse medvirke til på sigt at sikre, at sagerne kan behandles med den fornødne faglige kvalitet inden for rimelige sagsbehandlingstider.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil nærhedsprincippet i tilstrækkelig grad kunne tilgodeses ved om nødvendigt at sætte Retten i Grønland på kredsretternes tingsteder, jf. § 6, stk. 1, i retsplejelov for Grønland, ligesom den forøgede anvendelse af fjernkommunikation i form af videokonferenceudstyr mv., som der blev lagt op til i forbindelse med reformen af det grønlandske retsvæsen i 2010, også i væsentlig grad kan bidrage til at sikre en hensigtsmæssig og fleksibel domstolsbehandling, hvor der tages hensyn til de særlige geografiske forhold i Grønland som følge af de store afstande, rejsetider mv.

I den forbindelse bemærker Justitsministeriet endvidere, at Rådet for Grønlands Retsvæsen har oplyst, at hovedparten af alle civile sager i Grønland anlægges ved den kredsret, der – ligesom Retten i Grønland – har hovedtingsted i Nuuk.

For hovedparten af de omfattede sager vil forslaget således ikke have nogen betydning i relation til nærhedsprincippet.

Det bemærkes i øvrigt, at parterne i civile sager efter reglen i § 202 i retsplejelov for Grønland fortsat vil kunne aftale, at en retssag, som hører under Retten i Grønland, skal behandles af kredsretten.

4.2.4. Forslaget om overførsel af de civile sager har til formål at styrke kredsretterne. Den foreslåede ordning er ikke til hinder for, at der ved en senere lovændring helt eller delvist sker en tilbageflytning af de civile sager til kredsretterne. Det kan f.eks. være aktuelt, hvis der om nogle år er sket en stabilisering af kredsretternes sagsbehandling og sagsbehandlingstider, herunder at sagsbunkerne er nedbragt til et generelt rimeligt niveau, og hvis der i øvrigt er sket en styrkelse af rekrutteringen af nye kredsdommere, således at der et solidt fagligt fundament at bygge på. Derudover kan det indgå, om mængden af verserende civilretlige sager er af rimeligt omfang.

Justitsministeriet tillægger princippet om nærhed i den grønlandske retspleje central vægt, og har derfor fundet det hensigtsmæssigt, at Justitsministeriet senest inden udgangen af 2017 at anmode Rådet for Grønlands Retsvæsen om at vurdere, om der er grundlag for helt eller delvist at tilbageføre den kreds af civilretlige sager, som med lovforslaget foreslås overført fra kredsretterne til Retten i Grønland, herunder om der i lyset af erfaringerne med overførslen i øvrigt er behov for andre tiltag. Til brug for Rådet for Grønlands Retsvæsens vurdering af spørgsmålet vil Justitsministeriet endvidere anmode Domstolsstyrelsen om i perioden op til udgangen af 2017 – i samarbejde med Grønlands Domstole – at indsamle oplysninger om erfaringerne med overførslen af civile sager mv.

4.3. Øget mulighed for midlertidig beskikkelse af tidligere kredsdommere mv.

4.3.1. Med lovforslaget lægges endvidere op til en vis udvidelse af overgangsordningen i § 747 i retsplejeloven for Grønland, som giver mulighed for midlertidig beskikkelse af personer, der tidligere har virket som kredsdommere, indtil den 1. januar 2016.

Som anført ovenfor under pkt. 2.2.2.1 giver bestemmelsen kun mulighed for midlertidig beskikkelse af personer, der virkede som kredsdommere op til overgangsordningens ikrafttræden den 1. januar 2010.

Forslaget indebærer, at der fremover åbnes for midlertidig beskikkelse af personer, som tidligere har virket som kredsdommere, uanset at de pågældende ikke virkede som kredsdommere i tiden op til den 1. januar 2010.

Samtidig foreslås overgangsordningen forlænget med yderligere 2 år frem til den 1. januar 2018.

Forslagene er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Justitsministeriet bemærker, at det som hidtil vil være dommeren ved Retten i Grønland, som har kompetencen til at meddele beskikkelse som midlertidig kredsdommer efter overgangsordningen. Det forudsættes med den foreslåede udvidelse af ordningen, at dommeren ved Retten i Grønland inden en midlertidig beskikkelse af en tidligere kredsdommer påser, at den pågældende har eller gennem den fornødne uddannelse får kvalifikationer svarende til de personer, der i dag virker som midlertidige kredsdommere i medfør af ordningen.

Forslaget skal ses i lyset af, at det fortsat er meget vanskeligt at rekruttere faste kredsdommere, som har gennemgået den særlige kredsdommeruddannelse, jf. ovenfor under pkt. 3.1.

Beskikkelse som midlertidig kredsdommer efter ordningen vil som hidtil forudsætte, at den pågældende er uberygtet og opfylder betingelserne for valgret til kommunalbestyrelsen.

4.3.2. Samtidig med udvidelsen af overgangsordningen foreslås det at ændre de absolutte frister for, hvor længe en person kan være beskikket som midlertidig kredsdommer. Det foreslås således, at fristen for, hvor længe en stilling som kredsdommer kan holdes midlertidigt besat, jf. § 17, stk. 3, i retsplejelov for Grønland, udvides fra 5 til 8 år.

Det foreslås endvidere, at fristen for, hvor længe en person kan være midlertidigt beskikket som yderligere kredsdommer ved en kredsret, jf. lovens § 18, stk. 2, udvides fra 2 til 5 år.

Med de foreslåede udvidelser vil en person, som i henhold til overgangsordningen i § 747 har været beskikket som midlertidig kredsdommer siden ikrafttrædelsen den 1. januar 2010, kunne fortsætte sit virke som midlertidig kredsdommer frem til den 1. januar 2018.

Endvidere vil en person, som på grund af arbejdsmængden ved en kredsret er midlertidigt beskikket som yderligere kredsdommer ved kredsretten, kunne fortsætte sit virke i 5 år (mod i dag 2 år) med henblik på at stabilisere og nedbringe sagsbunker og sagsbehandlingstider ved kredsretten.

Herved åbnes mulighed for, at kredsretten kan beholde en (nu) erfaren midlertidig kredsdommer i yderligere 3 år. Justitsministeriet finder, at denne mulighed i reglen vil være mere hensigtsmæssig end at beskikke en ny og mindre erfaren midlertidig kredsdommer som erstatning for den erfarne.

Justitsministeriet finder det i lyset af det meget store antal verserende sager, som i dag ligger ved kredsretterne, nødvendigt at udvide de eksisterende muligheder for at anvende midlertidige kredsdommere. Samtidig fastholdes de nugældende bestemmelser om, at en midlertidig beskikkelse bl.a. bortfalder, når der udnævnes en fastansat, uddannet kredsdommer, jf. § 17, stk. 4, og § 747, stk. 2, i retsplejeloven for Grønland.

De foreslåede fristudvidelser er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

4.4. Udvidelse af mulighederne for at anvende hjælpedommere

Anvendelsen af midlertidige hjælpedommere er navnlig af stor betydning for de faste kredsdommere, som har behov for aflastning i perioder, hvor der ved den pågældende kredsret er ubesatte stillinger, og det ikke har været muligt at beskikke en midlertidig kredsdommer.

Muligheden for at beskikke midlertidige hjælpedommere har således til formål at sikre, at visse mindre sager eller sager af hastende karakter også i sådanne situationer kan blive behandlet.

Det foreslås, at fristen for, hvor længe en person kan være beskikket som midlertidig hjælpedommer ved den samme kredsret, jf. § 20, stk. 6, i retsplejelov for Grønland, udvides fra 3 til 6 år. Forslaget hænger sammen med de foreslåede udvidelser af fristerne for, hvor længe en person kan være beskikket som midlertidig kredsdommer, jf. ovenfor under pkt. 4.3.

Herved åbnes mulighed for, at kredsretten efter 3 års forløb kan beholde en (nu) erfaren hjælpedommer i yderligere 3 år. Justitsministeriet finder, at denne mulighed i reglen vil være mere hensigtsmæssig end at beskikke en ny og mindre erfaren hjælpedommer som erstatning for den erfarne. Samtidig fastholdes den nugældende bestemmelse om, at en midlertidig beskikkelse som hjælpedommer bl.a. bortfalder, når der udnævnes en fastansat, uddannet kredsdommer eller beskikkes en midlertidig kredsdommer, jf. § 20, stk. 7 (fremover stk. 8) i retsplejeloven for Grønland.

Det foreslås endvidere, at hjælpedommere i særlige tilfælde skal kunne beskikkes til at foretage hovedforhandlinger. Det forudsættes i den forbindelse, at beskikkelse til at foretage

hovedforhandlinger alene vil kunne komme på tale for erfarne hjælpedommere, ligesom det forudsættes, at muligheden alene vil kunne anvendes i mindre, ukomplicerede sager.

Det vil som hidtil være dommeren ved Retten i Grønland, som nærmere fastsætter, hvilke sager en hjælpedommer kan behandle. Det vil fortsat være en meget væsentlig personlig og faglig kvalifikation for en hjælpedommer, at den pågældende både forstår, taler og skriver grønlandsk og dansk, ligesom der herudover fortsat vil skulle lægges vægt på et eventuelt forudgående kendskab til retssystemet, eksempelvis som følge af tidligere funktion som kredsdommer, domsmand eller retssekretær.

Justitsministeriet bemærker, at de foreslåede udvidelser af mulighederne for at anvende hjælpedommere er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

4.5. Mulighed for midlertidig beskikkelse af danske domstolsjurister

Som anført ovenfor under pkt. 3.2 er der afsat i alt 20 mio. kr. til oprettelse af en task force bestående af bl.a. danske domstolsjurister, som skal beskikkes som midlertidige kredsdommere og medvirke til at nedbringe sagsbunkerne ved kredsretterne i Grønland.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2.2.2.2, giver de almindelige bestemmelser om beskikkelse af midlertidige kredsdommere i retsplejeloven for Grønland i dag kun mulighed for at beskikke en udnævnt kredsdommer eller en fuldmægtig ved retten i Grønland (§ 16, stk. 2) eller en kandidat til en kredsdommerstilling, når den pågældende har gennemgået en grundlæggende del af kredsdommeruddannelsen, eller når vedkommende er fritaget for uddannelseskravet (§ 16, stk. 3).

§ 16, stk. 2 og stk. 3, indeholder således i dag en udtømmende liste over den personkreds, der kan beskikkes som midlertidige kredsdommere. En dansk domstolsjurist, der er ansat ved de danske domstole, vil ikke kunne beskikkes som midlertidig kredsdommer efter § 16, stk. 2, eller § 16, stk. 3.

På den baggrund lægges der med lovforslaget op til en ændring af retsplejeloven for Grønland, som indebærer, at faste dommere eller fuldmægtige ved de almindelige danske domstole fremover også vil kunne beskikkes som midlertidige kredsdommere.

Med den foreslåede ændring vil der bl.a. blive skabt det fornødne hjemmelsgrundlag for, at danske domstolsjurister kan tage til Grønland for i intensive forløb målrettet at behandle på forhånd udvalgte sager, der egner sig til behandling af danske jurister uden forudgående kendskab til lokale forhold og til det grønlandske sprog.

Også dette forslag er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

4.6. Afskaffelse af inkassoprocessen

Forslaget om at overføre en række civile sager fra kredsretterne til Retten i Grønland, jf. pkt. 4.2 ovenfor, rejser særligt spørgsmål om grundlaget for at opretholde den særlige inkassoproses i kapitel 22 i retsplejelov for Grønland.

Som anført ovenfor under pkt. 2.2.3 omfatter inkassoprocessen både en civil retssag og i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen en fuldbyrdelse af dommen. Inkassoprocessen omfatter således alle ikke-tvistige sager om inddrivelse af pengekrav, hvor kreditor ønsker tvangsfuldbyrdelse i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen.

Denne proces forudsætter, at det er den samme domstol, der både behandler og afsiger dom i retssagen og herefter forestår tvangsfuldbyrdelsen af pengekravet på grundlag af dommen.

Forslaget om at overføre de civile retssager fra kredsretterne til Retten i Grønland indebærer imidlertid, at forudsætningen for den særlige inkassoproses bortfalder, idet det fremover vil være Retten i Grønland, der skal behandle og afsige dom i den civile retssag om pengekravet, mens det fortsat vil være kredsretterne, der herefter skal fuldbyrde pengekravet på grundlag af dommen.

Det er derfor Justitsministeriets opfattelse, at reglerne om den særlige inkassoproses i retsplejelovens kapitel 22 ikke kan opretholdes.

Som en konsekvens af forslaget om at overføre de civile retssager fra kredsretterne til Retten i Grønland foreslås det derfor samtidig at ophæve reglerne i kapitel 22.

De sager, som i dag afgøres efter den særlige inkassoproses, vil således fremover skulle afgøres efter de almindelige regler om behandlingen af civile sager, herunder om tvangsfuldbyrdelse. Dette indebærer, at sagerne vil skulle behandles efter reglerne i kapitel 18-19 i retsplejelov for Grønland. Der vil efterfølgende kunne ske tvangsfuldbyrdelse på grundlag af en afsagt dom i henhold til reglerne i lovens kapitel 47. I så fald vil der skulle indgives anmodning herom til fogeden i den kompetente retskreds, jf. § 601, stk. 1.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget medfører merudgifter på 20 mio. kr. bl.a. til oprettelse af en task force med henblik på at nedbringe sagsbunkerne ved kredsretterne i Grønland og dermed stabilisere kredsretternes sagsbehandling.

Der afsattes i alt 5 mio. kr. i 2014, 8 mio. kr. i 2015 og 7 mio. kr. i 2016.

Midlerne fordeles således, at der på lov om tillægsbevilling for finansåret 2014 optages 1,1 mio. kr. på konto 11.23.01. Politiet og den lokale anklagemyndighed og 3,9 mio. kr. på konto 11.41.02. Retterne.

På finanslovsforslaget for finansåret 2015 optages 2,2 mio. kr. i 2015 og 1,2 mio. kr. i 2016 på konto 11.23.01. Politiet og den lokale anklagemyndighed samt 5,8 mio. kr. i 2015 og 5,8 mio. kr. i 2016 på konto 11.41.02. Retterne.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet af betydning.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne af betydning. Dog vil afskaffelsen af inkassoprocessen i kapitel 22 medføre, at der fremover vil skulle betales særskilte retsafgifter for den civile retssag og for fagedforretningen, hvor der i dag i sager omfattet af kapitel 22 alene betales en retsafgift.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder, organisationer mv.

Et udkast til lovforslaget har dels i perioden fra den 10. januar 2014 til den 7. februar 2014, og dels i perioden fra den 27. februar til den 27. marts 2014 været sendt i høring. Udkastet har været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Advokatrådet, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsvarerforeningen i Grønland, Grønlands Landsret, Grønlands Politiforening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Kredsdommerforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet i Danmark, Politimesteren i Grønland, Vestre Landsret, Østre Landsret, Retspolitisk Forening, Retten i Grønland, Rigsadvokaten og Rigspolitiet.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der afsættes i alt 5 mio. kr. i 2014, 8 mio. kr. i 2015 og 7 mio. kr. i 2016.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne af betydning. Dog vil afskaffelsen af inkassoprocessen i kapitel 22 medføre, at der fremover vil skulle betales særskilte retsafgifter for den civile retssag og for fagedforretningen, hvor der i dag i sager omfattet af kapitel 22 alene betales en retsafgift.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 16, stk. 4)

Forslaget til *stk. 4* indebærer, at faste dommere eller fuldmægtige ved de almindelige danske domstole fremover vil kunne beskikkes som midlertidige kredsdommere.

Herved vil der bl.a. blive skabt det fornødne hjemmelsgrundlag for, at danske domstolsjurister kan tage til Grønland for i intensive forløb målrettet at behandle på forhånd udvalgte sager, der egner sig til behandling af danske dom-

stolsjurister uden forudgående kendskab til lokale forhold og til det grønlandske sprog.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke heri ligger en forudsætning om, at muligheden for midlertidig beskikkelse af danske domstolsjurister skal være begrænset til sådanne forløb.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 2 (§ 17, stk. 3)

Forslaget indebærer, at fristen for, hvor længe en stilling som kredsdommer kan holdes midlertidigt besat, udvides fra 5 til 8 år.

Der henvises i den forbindelse til pkt. 4.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 3 (§ 18, stk. 2)

Forslaget indebærer, at fristen for, hvor længe en midlertidig beskikkelse som yderligere kredsdommer ved en kredsret kan meddeles, udvides fra 2 til 5 år.

Der henvises i den forbindelse til pkt. 4.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 4 (§ 20, stk. 3)

Forslaget er en konsekvens, der følger af forslaget om at indsætte et nyt stykke efter § 20, stk. 5, i retsplejelov for Grønland, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, som indeholder forslag om, at hjælpedommere i særlige tilfælde skal kunne meddeles beskikkelse til at foretage hovedforhandling i kriminalsager. Forslaget indebærer, at det som hidtil vil være dommeren ved Retten i Grønland, som nærmere fastsætter, hvilke sager en hjælpedommer kan behandle.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 5 (§ 20, stk. 6)

Med den foreslåede bestemmelse vil hjælpedommere i særlige tilfælde kunne meddeles beskikkelse til at foretage hovedforhandlinger.

Det forudsættes med forslaget, at beskikkelse til at foretage hovedforhandlinger alene vil kunne komme på tale for erfarne hjælpedommere, ligesom det forudsættes, at muligheden alene vil kunne anvendes i mindre, ukomplicerede sager.

Det vil fortsat være en meget væsentlig personlig og faglig kvalifikation for en hjælpedommer, at den pågældende både forstår, taler og skriver grønlandsk og dansk, ligesom der herudover fortsat vil skulle lægges vægt på et eventuelt forudgående kendskab til retssystemet, eksempelvis som følge af tidligere funktion som kredsdommer, domsmand eller retssekretær.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 6 (§ 20, stk. 7)

Forslaget indebærer, at fristen for, hvor længe midlertidig beskikkelse som hjælpedommer ved den samme kredsret i alt kan ske, udvides fra 3 til 6 år.

Der henvises i den forbindelse til pkt. 4.4 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 7 (§ 55)

Formålet med forslaget er at gennemføre en ændring af kredsretternes saglige kompetence. Med den foreslåede ændring vil kredsretterne fremover være 1. instans for kriminalsager, jf. § 54, nr. 2, skiftesager, jf. § 54, nr. 3, sager om umyndiggørelse og værgemål, jf. § 54, nr. 4, faderskabssager, jf. § 54, nr. 5, ægteskabs- og forældremyndighedssager, jf. § 54, nr. 6, notarialforretninger, jf. § 54, nr. 11, og søforklaringer, jf. § 54, nr. 12, i det omfang sagerne ikke i medfør af lovgivningen er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans. Begrebet lovgivningen omfatter i denne forbindelse lov, landstingslov, landstingsforordning eller inatsisartutlov.

Forslaget skal navnlig ses i sammenhæng med den foreslåede fastlæggelse af Retten i Grønlands fremtidige saglige kompetence, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Den foreslåede fordeling af opgaverne mellem kredsretterne og Retten i Grønland vil efter Justitsministeriets opfattelse medvirke til på sigt at sikre, at sagerne kan behandles med den fornødne faglige kvalitet inden for rimelige sagsbehandlingstider.

Det bemærkes i øvrigt, at parterne i civile sager efter reglen i § 202 i retsplejelov for Grønland fortsat vil kunne aftale, at en retssag, som hører under Retten i Grønland, skal behandles af kredsretten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 8 (§ 57, stk. 1)

Formålet med forslaget er at gennemføre en ændring af Retten i Grønlands saglige kompetence. Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at en række af de sager, som i dag behandles af kredsretterne i 1. instans, overføres til Retten i Grønland. Med den foreslåede ændring vil Retten i Grønland fremover være 1. instans for civile retssager, jf. § 54, nr. 1, sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, jf. § 54, nr. 7, sager om prøvelse af adoption uden samtykke, jf. § 54, nr. 8, sager om forbud, bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder, arrest, tvangssalg og prøvelse af fogedforretninger, jf. § 54, nr. 9, registreringsvirksomhed (tinglysning), jf. § 54, nr. 10, udmeldelse af syns- og skønsmand uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan foretages af rigsombudsmanden, jf. § 54, nr. 13, optagelse af beviser, som ikke sker til brug for en verserende sag, jf. § 54, nr. 14, og andre sager, som i medfør af lovgivningen er henlagt til domstolene, jf. § 54, nr. 15.

Forslaget skal navnlig ses i sammenhæng med den foreslåede fastlæggelse af kredsretternes fremtidige saglige kompetence, jf. lovforslagets § 1, nr. 7. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne ovenfor vedrørende lovforslagets § 1, nr. 7.

Nærhedsprincippet, hvorefter borgerne i Grønland så vidt muligt skal have en let og tilgængelig adgang til domstolene, vil kunne tilgodeses ved om nødvendigt at sætte Retten i Grønland på kredsretternes tingsteder, jf. § 6, stk. 1, i rets-

plejelov for Grønland, ligesom den forøgede anvendelse af fjernkommunikation i form af videokonferenceudstyr mv., som der blev lagt op til i forbindelse med reformen af det grønlandske retsvæsen i 2010, også i væsentlig grad kan bidrage til at sikre en hensigtsmæssig og fleksibel domstolsbehandling, hvor der tages hensyn til de særlige geografiske forhold i Grønland som følge af de store afstande, rejsetider mv.

Det bemærkes i øvrigt, at parterne i civile sager efter reglen i § 202 i retsplejelov for Grønland fortsat vil kunne aftale, at en retssag, som hører under Retten i Grønland, skal behandles af kredsretten.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 9 (§ 57, stk. 2)

Den foreslåede ændring er en redaktionel konsekvens som følge af forslaget om at indsætte et nyt stykke før stk. 1 i § 57 i retsplejelov for Grønland, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 10 (Kapitel 22)

Forslaget indebærer, at kapitel 22 i retsplejelov for Grønland, som indeholder særlige bestemmelser om behandlingen af inkassosager, ophæves. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om at overføre en række civile sager fra kredsretterne til Retten i Grønland, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 og 8.

Den særlige inkassoproces, som følger af lovens kapitel 22, omfatter både en civil retssag og i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen en fuldbyrdelse af dommen. Inkassoprocesen omfatter således alle ikke-tvistige sager om inddrivelse af pengekrav, hvor kreditor ønsker tvangsfuldbyrdelse i umiddelbart forlængelse af domsafsigelsen. Denne proces forudsætter, at det er den samme domstol, der både behandler og afsiger dom i retssagen og herefter forestår tvangsfuldbyrdelsen af pengekravet på grundlag af dommen.

Forslaget om at overføre de civile retssager fra kredsretterne til Retten i Grønland indebærer imidlertid, at forudsætningen for den særlige inkassoproces bortfalder, idet det fremover vil være Retten i Grønland, der skal behandle og afsige dom i den civile retssag om pengekravet, mens det fortsat vil være kredsretterne, der herefter skal fuldbyrde pengekravet på grundlag af dommen.

Som en konsekvens af forslaget om at overføre de civile retssager fra kredsretterne til Retten i Grønland foreslås det derfor samtidig at ophæve reglerne i kapitel 22.

De sager, som i dag afgøres efter den særlige inkassoproces, vil således fremover skulle afgøres efter de almindelige regler om behandlingen af civile sager, herunder om tvangsfuldbyrdelse. Dette indebærer, at sagerne vil skulle behandles efter reglerne i kapitel 18-19 i retsplejelov for Grønland. Der vil efterfølgende kunne ske tvangsfuldbyrdelse på

grundlag af en afsagt dom i henhold til reglerne i lovens kapitel 47. I så fald vil der skulle indgives anmodning herom til fogeden i den kompetente retskreds, jf. § 601, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 11 (§ 292, stk. 3)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af forslaget om at overføre bl.a. sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse fra kredsretterne til Retten i Grønland, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 og 8.

Til nr. 12 (§ 292, stk. 2, og § 296, stk. 2 og 3)

De foreslåede ændringer er en konsekvens af forslaget om at overføre bl.a. sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse fra kredsretterne til Retten i Grønland, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 og 8.

Til nr. 13 (§ 295, stk. 3, 2. pkt., og § 297, stk. 1)

De foreslåede ændringer er en konsekvens af forslaget om at overføre bl.a. sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse fra kredsretterne til Retten i Grønland, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 og 8.

Til nr. 14 (§ 747, stk. 1)

Med forslaget lægges op til en vis udvidelse af overgangsordningen i § 747 i retsplejeloven for Grønland, som giver mulighed for midlertidig beskikkelse af personer, der tidligere har virket som kredsdommere, indtil den 1. januar 2016.

Bestemmelsen giver i dag kun mulighed for midlertidig beskikkelse af personer, der virkede som kredsdommere op til overgangsordningens ikrafttræden den 1. januar 2010.

Forslaget indebærer, at der fremover åbnes for muligheden for midlertidig beskikkelse af personer, som tidligere har virket som kredsdommere, uanset at de pågældende ikke virkede som kredsdommere i tiden op til den 1. januar 2010.

Samtidig foreslås overgangsordningen forlænget med yderligere 2 år frem til den 1. januar 2018.

Det vil som hidtil være dommeren ved Retten i Grønland, som har kompetencen til at meddele beskikkelse som midlertidig kredsdommer efter overgangsordningen. Det forudsættes med den foreslåede udvidelse af ordningen, at dommeren ved Retten i Grønland inden en midlertidig beskikkelse af en tidligere kredsdommer påser, at den pågældende har eller gennem den fornødne uddannelse får kvalifikationer svarende til de personer, der i dag virker som midlertidige kredsdommere i medfør af ordningen.

Beskikkelse som midlertidig kredsdommer efter ordningen vil som hidtil forudsætte, at den pågældende er uberygtet og opfylder betingelserne for valgret til kommunalbestyrelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 2

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. juli 2014.

De foreslåede udvidelser af fristerne for, hvor længe en midlertidig beskikkelse som kredsdommer kan opretholdes, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, 3 og 12, vil finde anvendelse både for beskikkelser, som meddeles efter ikrafttrædelsesdatoen, og for beskikkelser, som er meddelt før denne dato.

Det samme gælder den foreslåede udvidelse af fristen for, hvor længe en midlertidig beskikkelse som hjælpedommer kan opretholdes, jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Det foreslås endvidere, at lovforslagets § 1, nr. 7-13 ikke finder anvendelse på sager, som er indbragt for kredsretterne inden lovens ikrafttræden, og som har været undergivet realitetsbehandling ved kredsretterne. På disse sager finder de hidtil gældende regler således anvendelse.

Dette indebærer, at alle de verserende, ubehandlede sager, som i dag ligger ved kredsretterne (sagsbunkerne), og som fremover vil være omfattet af Retten i Grønlands saglige kompetence, skal overflyttes til og behandles af Retten i Grønland. Det gælder dog kun for sager, som ikke har været undergivet realitetsbehandling ved kredsretterne. Sager, som ved ikrafttrædelsen allerede har været undergivet realitetsbehandling ved kredsretterne, vil således skulle færdigbehandles her, også selv om sager af den pågældende karakter med lovændringen vil falde ind under Retten i Grønlands fremtidige saglige kompetence.

En sag har været undergivet realitetsbehandling, hvis der har været afholdt et retsmøde i sagen, hvor der har været givet

møde af én af parterne, eller hvis sagen er nået så langt, at der er berammet hovedforhandling i sagen.

Bestemmelsen i den grønlandske retsplejelovs § 56 vil fortsat finde anvendelse for så vidt angår de sager, der har været undergivet realitetsbehandling hos en kredsret, og som derfor skal viderebehandles af kredsretten, jf. ovenfor. Det indebærer, at den enkelte kredsdommer således skal vurdere, om sagen skal henvises til Retten i Grønland efter bestemmelsen i § 56, og at der skal ske henvisning, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Sager, der inden lovens ikrafttræden er anlagt efter reglerne om inkassoprocessen, vil på samme måde skulle overføres til Retten i Grønland, såfremt de ikke har været undergivet realitetsbehandling. Disse sager vil blive behandlet efter de almindelige regler om civile sager i retsplejeloven. I det omfang sagsøgte udebliver eller erkender det fremsatte krav, vil Retten i Grønland afsige udeblivelsesdom eller erkenderdom. Er der derefter grundlag for en fogedsag, skal domhaver indgive en sædvanlig anmodning om tvangsfuldbyrdelse af dommen til den relevante kredsret. Det forudsættes, at domhaver/rekvirenten i denne særlige situation ikke skal betale en ny retsafgift for fogedforretningen, idet sagen allerede er indbragt og retsafgift betalt på baggrund af de gældende regler om inkassoprocessen.

Er der tale om sager, der er anlagt inden lovens ikrafttræden, og hvor sagsøgte gør indsigelser over for det fremsatte krav, og dom afsiges af Retten i Grønland, vil der derimod som hidtil skulle betales retsafgift til kredsretten, hvis domhaver ønsker kravet tvangsfuldbyrdet med fogedrettens bistand efter retsplejelovens § 720.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lov nr. 305 af 30. april 2008, som ændret ved lov nr. 1388 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

§ 16. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer kan meddeles af dommeren ved Retten i Grønland efter §§ 17-19.

Stk. 2. Som midlertidig kredsdommer kan beskikkes en udnævnt kredsdommer eller en fuldmægtig ved Retten i Grønland.

Stk. 3. Som midlertidig kredsdommer kan endvidere beskikkes en kandidat til en kredsdommerstilling, når den pågældende har gennemgået en grundlæggende del af den i § 12, stk. 2, omtalte uddannelse, eller når vedkommende er fritaget for denne uddannelse efter § 12, stk. 3. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, fra hvilket tidspunkt under uddannelsen en kandidat til en kredsdommerstilling kan beskikkes som midlertidig kredsdommer.

§ 17. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer kan meddeles, når det er nødvendigt ved ledighed i en stilling eller ved en fast kredsdommers forfald.

Stk. 2. Når det skønnes nødvendigt af de grunde, der er nævnt i stk. 1, er enhver kredsdommer forpligtet til at modtage beskikkelse til midlertidigt at beklæde et andet embede foruden sit eget.

Stk. 3. En stilling som kredsdommer kan i intet tilfælde holdes midlertidigt besat i mere end 5 år.

Stk. 4. Den midlertidige beskikkelse bortfalder, når den ledige stilling besættes eller forfaldsgrunden ophører med at bestå. Dommeren ved Retten i Grønland kan dog tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

§ 18. Midlertidig beskikkelse som yderligere kredsdommer ved en kredsret kan meddeles, når kredsrettens forhold tilsiger det, eller når uddannelsesmæssige hensyn taler for det.

Stk. 2. Beskikkelsen kan i intet tilfælde meddeles ud over et tidsrum af 2 år.

Stk. 3. Den midlertidige beskikkelse tilbagekaldes af dommeren ved Retten i Grønland.

§ 20. Midlertidig beskikkelse som hjælpedommer kan meddeles af dommeren ved Retten i Grønland, når det er nødvendigt ved ledighed i en stilling eller ved en kredsdommers forfald og det ikke har været muligt at beskikke en midlertidig kredsdommer efter § 16.

1. I § 16 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Som midlertidig kredsdommer kan derudover beskikkes en fast dommer eller fuldmægtig ved de almindelige danske domstole.«.

2. I § 17, stk. 3, ændres »5 år« til: »8 år«.

3. I § 18, stk. 2, ændres »2 år« til: »5 år«.

Stk. 2. Ved beskikkelse som hjælpedommer finder betingelserne i § 12, stk. 1 og 4, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Dommeren ved Retten i Grønland fastsætter efter stk. 4 og 5, hvilke sager en hjælpedommer kan behandle.

Stk. 4. Hjælpedommere kan navnlig meddeles beskikkelse til at behandle følgende sager:

- 1) Faderskabssager,
- 2) skiftesager og
- 3) notarialforretninger.

Stk. 5. Hjælpedommere, der har gennemgået et undervisningsmodul om kriminalprocessuelle tvangsindgreb under den i § 12, stk. 2, omtalte kredsdommeruddannelse, kan endvidere meddeles beskikkelse til bl.a. at behandle følgende sager:

- 1) Spørgsmål om beskikkelse af en forsvarer, udenretlig rådgiver eller stedlig medhjælper efter reglerne i denne lovs kapitel 32,
- 2) spørgsmål om bisidderbeskikkelse til forurettede efter § 333,
- 3) spørgsmål om tilbageholdelse efter reglerne i denne lovs kapitel 35,
- 4) spørgsmål om tvangsindgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, legemsindgreb og ransagning efter reglerne i denne lovs kapitel 36 og
- 5) spørgsmål om andre tvangsindgreb under efterforskning efter reglerne i denne lovs kapitel 37.

Stk. 6. Beskikkelse som hjælpedommer kan ske for indtil 1 år ad gangen. Genbeskikkelse kan ske. Ved den samme kredsret kan beskikkelse dog højst ske for 3 år i alt.

Stk. 7. Beskikkelsen som hjælpedommer bortfalder, når betingelserne for beskikkelse efter stk. 1 eller 2 ikke længere er til stede. Dommeren ved Retten i Grønland kan dog tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

§ 55. Kredsretterne er 1. instans for alle sager, der ikke ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans.

§ 57. Retten i Grønland behandler de sager, som ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til denne domstol som 1. instans.

Stk. 2. Retten i Grønland behandler endvidere de sager, som i medfør af § 56 er henvist fra kredsretterne til Retten i Grønland som 1. instans.

4. I § 20, stk. 3, ændres »stk. 4 og 5« til: »stk. 4-6«.

5. I § 20 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»*Stk. 6.* Hjælpedommere kan i særlige tilfælde meddeles beskikkelse til at foretage hovedforhandling.«.

Stk. 6-7 bliver herefter stk. 7-8.

6. I § 20, stk. 6, 3. pkt., som bliver stk. 7, 3. pkt., ændres »3 år« til: »6 år«.

7. § 55 affattes således:

»**§ 55.** Kredsretterne er 1. instans for kriminalsager, jf. § 54, nr. 2, skiftesager, jf. § 54, nr. 3, sager om umyndiggørelse og værgemål, jf. § 54, nr. 4, faderskabssager, jf. § 54, nr. 5, ægteskabs- og forældremyndighedssager, jf. § 54, nr. 6, notarialforretninger, jf. § 54, nr. 11, og søforklaringer, jf. § 54, nr. 12, i det omfang sagerne ikke i medfør af lovgivningen er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans.«

8. I § 57 indsættes før stk. 1 som nyt stykke:

»Retten i Grønland er 1. instans for civile retssager, jf. § 54, nr. 1, sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, jf. § 54, nr. 7, sager om prøvelse af adoption uden samtykke, jf. § 54, nr. 8, sager om forbud, bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder, arrest, tvangssalg og prøvelse af fogedforretninger, jf. § 54, nr. 9, registreringsvirksomhed (tinglysning), jf. § 54, nr. 10, udmeldelse af syns- og skøns mænd uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan foretages af rigsombudsmanden, jf. § 54, nr. 13, optagelse af beviser, som ikke sker til brug for en verserende sag, jf. § 54, nr. 14, og andre sager, som i medfør af lovgivningen er henlagt til domstolene, jf. § 54, nr. 15.

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

9. I § 57, stk. 1, som bliver stk. 2, indsættes efter »behand-
ler«: »derudover«.

10. Kapitel 22 ophæves.

Kapitel 22

Behandling af inkassosager

§ 263. Reglerne i dette kapitel anvendes på retssager om pengekrav, hvor sagsøger med henblik på tvangsfuldbyrdelse i stævningen angiver, at det ikke forventes, at sagsøgte har indsigelser mod kravet eller vil gøre modkrav gældende. Hvor ikke andet følger af disse bestemmelser, anvendes de almindelige regler om behandling af civile sager, herunder om tvangsfuldbyrdelse.

§ 264. Sag anlægges ved indlevering af stævning til en kredsret, hvor sagsøgte har værneting efter § 203, § 204 eller § 208, stk. 1 og 2.

§ 265. Stævningen forkyndes for sagsøgte. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en svarskriftblanket og en vejledning om, hvad sagsøgte inden for en angiven frist skal foretage sig for at varetage sine interesser i sagen.

Stk. 2. Ved forkyndelsen tilsiges sagsøgte til at møde, i almindelighed personligt, i fogedretten, jf. § 604, stk. 3, og det pålægges sagsøgte at indlevere et svarskrift inden en af retten fastsat frist.

Stk. 3. Kan en fogedforretning afvises efter § 603, indkal- des sagsøgte ikke til at møde i fogedretten efter stk. 2, 1. pkt., ligesom fuldbyrdelse ikke sker efter § 266, stk. 2.

§ 266. Indleverer sagsøgte ikke inden fristens udløb svar- skrift til retten, afsiger retten udeblivelsesdom i overensstem- melse med sagsøgerens påstand, i det omfang denne findes begrundet ved det, det der er anført i stævningen. Skønnes sagsøgte ude af stand til på fyldestgørende måde at formulere sig skriftligt i sagen, indkaldes sagsøgte til et mundtligt for- beredende møde. § 230 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Afsiger retten udeblivelsesdom efter stk. 1 eller er- kendelsesdom efter det i stk. 1, 2. pkt., nævnte mundtlige for- beredende møde, sender retten en udskrift af dommen til par- terne. Sagsøgers krav tvangsfuldbyrdes uden særskilt anmod- ning herom. Dommen kan fuldbyrdes straks, medmindre an- det er bestemt i dommen.

Stk. 3. Afsiges ikke udeblivelses- eller erkendelsesdom, sker den videre behandling af sagen ved retten efter de almin- delige regler om behandling af civile sager, og sagsøgtes mø- depligt efter § 265, stk. 2, bortfalder.

§ 267. Ved fastlæggelse af rækkefølgen mellem flere udlæg efter § 614, stk. 3-6, sidestilles stævning, som fører til dom efter § 266, med en anmodning om tvangsfuldbyrdelse.

§ 292. Den, der af en administrativ myndighed berøves sin frihed, eller den, der handler på den pågældendes vegne, kan kræve spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed eller om opretholdelsen af en tidligere iværksat frihedsberøvelse indbragt for retten til afgørelse. Dette gælder dog ikke frihedsberøvelse inden for kriminalretspløjen eller i henhold til lovgivningen om udlændinge.

Stk. 2. Det påhviler den myndighed, der beslutter frihedsberøvelsen, uden ophold og senest ved frihedsberøvelsens iværksættelse at vejlede om adgangen til at få sagen indbragt for retten.

Stk. 3. Fremsættes der anmodning om domstolsprøvelse, skal den myndighed, som har besluttet frihedsberøvelsen eller nægtet at ophæve den, snarest, og så vidt muligt senest 7 dage efter at anmodningen er fremsat, forelægge sagen for kredsretten på det sted, hvor den pågældende opholder sig.

Stk. 4-6. ---

§ 293. Som sagens parter anses den frihedsberøvede, den, der handler på dennes vegne, og den myndighed, der har truffet afgørelse om frihedsberøvelse.

Stk. 2. Kredsdommeren skal beskikke en rettergangsfuldmægtig til at varetage den frihedsberøvedes interesser, medmindre den frihedsberøvede ikke ønsker det.

Stk. 3. Er frihedsberøvelsen iværksat, skal den frihedsberøvede

bringes til stede i retten, hvis retten ønsker det. Fremsætter den frihedsberøvede selv ønske om at komme til stede, bør den pågældende i almindelighed bringes til stede, medmindre retten skønner, at dennes tilstand er til hinder for det, eller at det vil være forbundet med sådanne vanskeligheder, at det vil medføre en væsentlig udsættelse af sagen. I sådanne tilfælde kan det i dommen bestemmes, at sagen skal behandles på ny, når det bliver muligt at bringe den frihedsberøvede til stede.

§ 295. Sagen indbringes for retten på det sted, hvor den, der har anmodet om domstolsprøvelse af afgørelsen (klageren), har hjemting. Har klageren ikke hjemting her i riget, indbringes sagen for retten på det sted, hvor barnet har hjemting. Har hverken klageren eller barnet hjemting her i riget, indbringes sagen for den ret, som justitsministeren bestemmer.

Stk. 2. Sagen skal indbringes for retten, senest 3 uger efter at Rigsombudsmanden har modtaget anmodning om domstolsprøvelse. Rigsombudsmanden sender sagens akter til retten med oplysning om den beslutning, der forlanges prøvet, samt en kort redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, og for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse.

Stk. 3. Er anmodning om domstolsprøvelse modtaget efter udløbet af den i adoptionslovens § 11, stk. 1, nævnte frist, afviser retten sagen, medmindre overskridelsen er undskyldelig eller særlige grunde i øvrigt taler for at behandle sagen. Afgørelsen træffes af kredsdommeren ved en beslutning, der skal begrundes. Der kan ikke gives tilladelse til at indbringe landsrettens afgørelse for Højesteret.

11. I § 292, *stk. 3*, ændres »kredsretten på det sted, hvor den pågældende opholder sig« til: »Retten i Grønland«.

12. I § 293, *stk. 2*, og § 296, *stk. 2* og *3*, ændres »Kredsdommeren« til: »Retten«.

13. I § 295, *stk. 3, 2. pkt.*, og § 297, *1. pkt.*, ændres »kredsdommeren« til: »retten«.

§ 296. Rigsombudsmanden og klageren anses som parter i sagen. Klageren optræder på egen hånd, selv om denne er umyndig eller under lavværgemål.

Stk. 2. Kredsdommeren beskikker en rettergangsfuldmægtig for klageren, medmindre denne ikke ønsker det.

Stk. 3. Kredsdommeren kan beskikke en værge for barnet, der i så fald indtræder som part i sagen.

§ 297. Når særlige omstændigheder taler for det, kan kredsdommeren bestemme, at klageren og eventuelt også rettergangsfuldmægtigen ikke må overvære bevisførelsen eller en del af denne. Klageren skal, inden sagen afgøres, gøres bekendt med indholdet af bevisførelsen, medmindre det vil stride mod de hensyn, der har ført til udelukkelsen.

§ 747. Personer, som hidtil har virket som kredsdommere, og som opfylder betingelserne i § 12, stk. 1, kan af dommeren ved Retten i Grønland beskikkes som midlertidige kredsdommere indtil den 16. januar 2016.

Stk. 2. Den midlertidige beskikkelse bortfalder, når en fast kredsdommer udnævnes i stillingen efter § 12 eller en kredsdommerkandidat beskikkes i stillingen efter § 16, stk. 3. Dommeren ved Retten i Grønland kan dog tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

14. I § 747, *stk. 1*, ændres »hidtil« til: »tidligere«, og »2016« ændres til: »2018«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2014.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 7-13, finder anvendelse på sager, som indbringes for domstolene efter ikrafttrædelsen, og på alle sager, som er indbragt for kredsretterne inden ikrafttrædelsen, men som ved ikrafttrædelsen ikke har været undergivet realitetsbehandling ved kredsretterne.